7/12184, 12185, 12186, 12187, 12188
12189, 12190, 12191, 12192, 12193

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-211-/771 .../02/2006
Konu : Yazılı ve Sözlü Soru Önergeleri

02 MART 2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :15.02.2006 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-18268 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde gönderilen, Samsun Milletvekili Musa UZUNKAYA'ya ait 6/1647 esas nolu sözlü soru önergesi ile Hatay Milletvekili Züheyir AMBER'e ait 7/12184, Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'a ait 7/12185, 12186, 12189, 12190, Adana Milletvekili N.Gaye ERBATUR'a ait 7/12187, Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL'e ait 7/12188, Hatay Milletvekili Mehmet ERASLAN'a ait 7/12191, 12192 ve İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'e ait 7/12193 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Faruk Nafiz ÖZAK
Bayındırlık ve İskan Bakanı
Tarım ve Köyişleri Bakan Vekili

EKLER :
1- Görüş 6/1647 (1 sayfa)
2- Görüş 7/12184 (2 sayfa)
3- Görüş 7/12185 (2 sayfa)
4- Görüş 7/12186 (2 sayfa)
5- Görüş 7/12187 (1 sayfa)
6- Görüş 7/12188 (2 sayfa)
7- Görüş 7/12189 (1 sayfa)
8- Görüş 7/12190 (1 sayfa)
9- Görüş 7/12191 (1 sayfa)
10- Görüş 7/12192 (1 sayfa)
11- Görüş 7/12193 (5 sayfa)

TKB –Bilgi Sistemleri ve Değerlendirme Dai.Bşk. Eskişehir Yolu 9.km. Lodumlu ANKARA Tel:287 94 53 Fax:285 69 37

7/12193

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : **Emin ŞİRİN**
İSTANBUL Milletvekili
Önerge No : **7/12193**

Avrupa Komisyonunun 09.11.2005 tarihinde yayınladığı, "Türkiye 2005 İlerleme Raporu"nun "Tarım ve kırsal kalkınma" başlıklı bölümünde, aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:
- Türkiye tarımsal reform programında geri gitmektedir; aynı zamanda
Ortak Tarım Politikası'na da aykırı davranmaktadır. (Sayfa 77)
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nm idarî kapasitesi güçlendirilmelidir.
Bahsi geçen raporun, " Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Politikası" başlıklı bölümünde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:
- Türkiye, gıda güvenliği, veterinerlik ve bitki sağlığı alanında ilerlememiştir. S.79)
- 2004 tarihli Türk Gıda Kanunu AB müktesebatı ile aynı çizgide değildir, yeniden gözden geçirilmelidir.
- Resmi kontroller yapılamamaktadır. Türkiye, Gıda ve Yem Acil Uyarı Sistemi'ne katılımına ilişkin mevcut ulusal sistem iyi işlememektedir.
Yapılan uyarılar düzgün bir şekilde izlenememekte; merkezi ve yerel birimler arasında eşgüdüm sağlanamamaktadır. S.79
- Türkiye'deki veterinerlik politikalarının genel çerçevesi henüz oluşturulmamıştır. S. 80
- Bulaşıcı Süngersi Ensefalopati (BSE) ve hayvan yan-ürünleri konusunda bir ilerleme not edilmemiştir. S. 80
- Türkiye'de veteriner kontrollerinin finansmanı ve denetimi, AB uygulaması ile aynı çizgide değildir. S. 80
- Çok sayıda tarımsal gıda kuruluşu AB hijyen şartlarını tatmin edebilecek seviyeye ulaştırılmalıdır.
- Tohum kalitesi ve üretim araçlarına yönelik herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir. S. 81
- Tarım ve Köy işleri Bakanlığının yeniden yapılandırılması ve güçlendirilmesi gereklidir
- Türkiye öncelikli olarak Balıkçılık Ürünleri Genel Müdürlüğü tesis ederek idari yapılarını iyileştirmeli ve denetimi güçlendirmelidir. S. 83

SORU 1) Bakanlığınızın her bir madde ile ilgili olarak ayrı ayrı görüşü nedir?

SORU 2) Bakanlığınızın AB'de rapor edilen eksiklikler hakkında yürüttüğü çalışmalar nelerdir?

SORU 3) Raporda yer alan bu hususlar Avrupa Birliği ve Avrupa Komisyonu tarafından istenmese bile, zaten özgün bir düzenleme ile başta Bakanlığınız olmak üzere Hükümetinizin tasarrufu ile düzeltilmesi gereken konular değil midir?

SORU 4) Bahsi geçen raporda yer alan, "Türkiye'nin AB'den canlı hayvan ve hayvansal ürünler ithalatı üzerindeki fiili yasağı kaldırılmalıdır" ifadesi, konusunda Bakanlığınızın görüşü nedir? Bakanlığınız bu konuda ne yapacaktır?

CEVAP 1-2-3-4) 9 Kasım 2005 tarihinde açıklanan İlerleme Raporunun tarım ile ilgili olan bölümlerinde; Türkiye'nin orta vadeli tarımsal stratejisini belirlemesi, Kırsal Kalkınma Strateji Taslağını hazırlaması, Kırsal Kalkınma Ödeme Kurumunun ve Kırsal Kalkınma ile ilgili idari otoritenin kurulması çalışmalarına başlaması, üretici örgütlenmesinin güçlendirilmesi yönünde çalışmalar yapması, gıdalarda katkı maddeleri ve saflık kriterleri konusunda müktesebatla büyük ölçüde uyum sağlaması, bazı analiz metotlarını standardize etmesi, veterinerlik, özellikle hastalık kontrolleri alanında önemli çalışmalarda bulunması,

bitki sağlığı konusunda gıdalardaki maksimum kalıntı miktarlarında müktesebata uyum sağlaması gibi konularda olumlu gelişmeler olduğu bildirilmiştir.

Bakanlığımızın temel gıda güvenliği politikası; AB ile uyumlu olarak hazırlanan mevzuatlar çerçevesinde, ülke genelinde çiftlikten sofraya tamamlayıcı ve etkin bir gıda kontrolü sağlanmasıdır. Gıda güvenliğini sağlamaya yönelik etkin ve yeterli gıda kontrol sistemlerinin geliştirilmesi çalışmaları Bakanlığımız bünyesinde yürütülmekte, mevcut ulusal gıda kontrol sisteminin daha etkin uluslararası kabul gören yaklaşımlarla uyumlu hale getirilmesi ve çiftlikten sofraya gıda güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Ülke genelinde, gıda kontrol hizmetleri mevcut idari ve teknik alt yapısıyla yoğun olarak sürdürülmektedir. Türkiye gıda güvenliği, veterinerlik ve bitki sağlığı alanında, bu konudaki hazırlıkları erken bir safhada olsa dahi belli bir ilerleme kaydetmiştir.

Veterinerlik başlığı altında yer alan 3 ana konu başlığı; hayvan sağlığı, hayvan refahı ve halk sağlığı çalışmalarıdır. Bu konularda bahse konu İlerleme raporunu kapsayan dönem içinde çalışmalar yapılmış olmakla birlikte bunların sonuçlanmamış olması nedeniyle rapora yansımamıştır.

Gıda kontrol hizmetlerinde bütünlüğün sağlanması ve hizmetlerin tek elde toplanması amacıyla 178/2002/EC AB mevzuatı ile uyumlu olarak hazırlanan 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun 05.06.2004 tarihli ve 25483 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen gıda satış ve toplu tüketim yerlerinin kontrol ve denetim hizmetleri 5179 sayılı Gıda Kanunu ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığının sorumluluğuna verilmiştir.

5179 sayılı Gıda Kanunu ile AB ile uyumlu olarak tüketici haklarının korunmasına ilişkin yeni hükümler yanında, gıda güvenliğinde kavramsal birliktelik sağlanmış, izlenebilirlik, tüketicinin bilgilendirilmesi, bildirim sistemi, risk analizi, değerlendirilmesi ve yönetimi sistemi, ihtiyatî tedbirler, bilimsel komiteler, erken uyarı sistemi, acil durumlar, kriz yönetimi, gıdaya ilişkin gıda işletmecilerinin sorumlulukları, sağlığın korunması, gıda ticareti, reklam ve tanıtım konularında yeni sorumluluklar ve yaptırımlar getirilmiştir.

Yukarıda belirtilen uyumlu noktaların yanında AB Komisyonunun önerileri de alınarak Kanun revize edilmektedir.

AB Komisyonunca düzenlenen "Gıda Kontrol Mevzuatı Danışma Toplantısı"nda 5179 sayılı Kanunun 178/2002/EC'ye uyumunda bazı değişikliklerin yapılması önerilmiş, gıda, yem ve veterinerlik Kanun paketinin 2006 yılı içerisinde yayımlanması öngörülmüştür. 5179 sayılı Gıda Kanununda Gerekli Değişiklikler Yapılarak Hazırlanan taslak Komisyonun görüşüne sunulmuştur.

5179 sayılı Gıda Kanunun yürürlüğe girmesi ile Sağlık Bakanlığının kontrol görevini de üstelenen Bakanlığımızın kontrol ve denetim hizmetlerinde görev yapan personel sayısı arttırılmış, Sağlık Bakanlığından geçen 500 Çevre ve Sağlık Teknisyeni yanında teknik ve sağlık hizmetlerine mensup personelin istihdamı ile birlikte toplam 4800 Gıda Kontrolörü ve Yardımcısının kontrol ve denetim hizmetlerinde görev yapması sağlanmıştır. Bölgesel düzeyde gıda kontrolörü eğitim kursları düzenlenmiş ve gıda kontrolörleri ayrıca gıda maddeleri hijyeni, numune alma, mikrobiyoloji, HACCP, risk analizi ve hızlı alarm konularında hizmetiçi eğitime alınmıştır. Son bir yılda 660 Gıda Mühendisi istihdamı sağlanmıştır.

2004 Türkiye-AB Katılım Öncesi Mali İşbirliği kapsamında 3.950.000 Euro bütçeli "Türkiye'de Gıda Güvenliği ve Kontrol Sisteminin Yeniden Yapılandırılması ve Güçlendirilmesi" projesi hazırlanmış ve AB tarafından onaylanmıştır. Proje ile Türkiye'de gıda güvenliğinin sağlanması, gıda kontrol sisteminde etkinliğin artırılması ve bu sistemin uygulaması amacıyla Tarım ve Köyişleri Bakanlığının mevcut yapısının yasal ve yapısal kapsamda güçlendirilmesi ile özel sektör arasında işbirliğinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

5179 sayılı Gıda Kanununu çerçeve Kanun niteliğinde bulunmaktadır. Bu nedenle 5179 sayılı Kanunda yer alan maddelerin usul ve esasları Bakanlıkça yayımlanan yönetmeliklerle belirlenmektedir. 5179 sayılı Kanunun yayımlanması tarihininden itibaren uygulamaya yönelik toplam 4 adet Yönetmelik ve 82 adet Tebliğ yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bununla birlikte 5179 sayılı Kanunun geçici 1. maddesinde "Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler ve uygulamaya ilişkin sair usul ve esaslar yürürlüğe girinceye kadar 24.6.1995 tarihli ve 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnameye göre çıkarılan yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanmaya devam olunur." ibaresi de yer almaktadır. Bu bağlamda, gıda güvenliğinin sağlanmasında yapılan kontrol ve denetim hizmetlerinde mevzuat ve uygulama boşluğu bulunmamaktadır.

Bu denetimlerin resmi veterinerlerce AB'nde olduğu gibi tesislerde tam zamanlı yapılabilmesi amacıyla, 25/5/2005 tarih ve 25825 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Mezbaha ve Kombinalarda Sağlıklı Üretimi Teşvik Amacıyla Çalışacak Veteriner Hekimlerin Desteklenmesine Dair Uygulama Tebliğ" çerçevesinde düzenleme getirilmiş olup bu kapsamda kırmızı et kombina ve mezbahaları ile kanatlı hayvan kesimhanelerinde devlet adına resmi denetim hizmetlerini yürütecek ve bu tesislerin sorumlu yönetici ve muayene veteriner hekimlerini de denetleyecek olan yetkilendirilmiş veteriner hekimler söz konusu tesislerde görev almaktadırlar.

BSE (Deli Dana Hastalığı) konusunda AB'nin uyguladığı 30 ayın üzerinde kesime giden hayvanların tamamının taranması yöntemi çok masraflı olması ve ülkede daha öncelikli hastalıklar bulunması nedeniyle uygulanmamaktadır. Ancak, yapılan risk değerlendirmesinde tespit edilen gruplardan alınan örnekler test edilmektedir.

AB'de hayvan hastalıkları ile mücadele çalışmalarında kullanılmak üzere devletin ayırdığı bütçenin yanında çiftçinin de katkısı ile oluşturulmuş ayrı fonlar bulunmakta ve tazminatlar ve hastalık kontrol çalışmalarında bu bütçe kullanılmaktadır.

5179 sayılı Gıda Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte AB ile uyumlu risk analizine dayanan gıda kontrol ve denetim sistemine geçilmiştir. Mevzuat ile belirlenen asgari teknik ve hijyenik şartları taşıyan işyerleri çalışma izni almakta ve gıda siciline kaydolmakta ve üretilen ürünlere yönelik olarak Bakanlığımızca üretim izni düzenlenmektedir.

Gıda güvenliği kontrollerinde, Türk Gıda Kodeksine uygun güvenli gıda üretiminin sağlanması yanında gıda işleme tesislerinin teknik ve hijyenik şartlarının geliştirilmesi başlıca hedefleri oluşturmaktadır. 5179 sayılı Gıda Kanununun 29 uncu maddesi gereği mevzuata uygun olmayan işyerleri hakkında yasal işlem uygulanmaktadır.

30 Mart 2005 tarihli ve 25771 sayılı "Gıda ve Gıda ile Temasta Bulunan Madde ve Malzemelerin Piyasa Gözetimi, Kontrolü ve Denetimi ile İşyeri Sorumluluklarına Dair Yönetmelik" AB'nin genel hijyen kurallarını düzenleyen 852/2004/EC ve AB'nin resmi kontrollerini düzenleyen 882/2004/EC Yönetmelikleri ile uyumlu olarak yayımlanmıştır. Bu

bağlamda gıda maddelerini üreten, işleyen ve dağıtan ve satan tesislere AB ile uyumlu hijyen yükümlülükleri getirilmiş olup, kontrol ve denetimlerde bu hususlar dikkate alınmaktadır.

5179 sayılı Gıda Kanunu gereği; gıda işyerleri üretiminde İyi Üretim Uygulamaları (GMP) ve İyi Hijyen Uygulamaları (GHP) ve Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktaları olarak tanımlanan HACCP prosedürlerini uygulamak ile yükümlü bulunmaktadır. 30 Mart 2005 tarihli ve 25771 sayılı Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren; riskli olarak kabul edilen et, süt ve su ürünleri, hazır yemek fabrikaları, düşük asitli konserve gıdaları üreten işyerlerine büyüklüklerine göre en geç iki yıl içerisinde, diğer işyerlerine ise en geç üç yıl içerisinde HACCP uygulama zorunluluğu getirilmiştir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın yeniden yapılandırılması ve güçlendirilmesi ile ilgili olarak; Bakanlığımızın AB müzakere sürecinde "Çiftlikten sofraya gıda güvenliği" yaklaşımıyla temel sorumluluğu noktasında (Bitki sağlığı, hayvan sağlığı, su ürünleri ve gıda) konular bazında yapılandırılması amacıyla yeniden yapılanmasına ilişkin kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Ülkemizde bulunan et ve et ürünleri tesislerinin AB normlarına getirilmesi çalışmaları devam etmekte, bu amaçla söz konusu tesislerin AB normlarına göre eksiklerinin belirlenebilmesi amacıyla çalışmalar başlatılmıştır.

Ülkemizde tarımsal üretimi sürdürülebilir kılmak, üretimimizi değerlendirmek ve üreticimizi haksız rekabete karşı korumak amacıyla, süttozu, tereyağı, beyaz peynir, kaşar peyniri, tulum peyniri, çedar peyniri, et ürünleri gibi hayvansal ürünler için Dış Ticaret ve Hazine Müsteşarlığı tarafından düzenlenen belgeler kapsamında olanlar hariç olmak üzere kontrol belgesi düzenlenmemektedir.

3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununa göre İsveç hariç diğer Avrupa ülkelerinde hayvan sağlığı yönüyle bazı kısıtlamalar mevcuttur. Bu ülkelerdeki hayvan sağlığı durumlarının olumlu yönde değişmesi halinde kısıtlamalar kaldırılacaktır.

Diğer taraftan, 2005 yılı İlerleme Raporunda Türkiye'nin 2007 yılından itibaren AB kaynaklarından yararlanabilecek olmasının belirtilmesi de, konunun AB tarafından açıklanan resmi bir belgede ilk defa yer alması açısından önem arz etmektedir.

Bununla birlikte, Ortak Tarım Politikasını uygulamaya yönelik kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, işletmelerin ve hayvan varlığının kayıt altına alınması, gıda işletmelerinin hijyen koşulları, balıkçılık denetim ve kontrol kapasitesinin iyileştirilmesi konularında sınırlı ilerleme kaydedildiği ifade edilmiştir. Çalışmalarımızda bu konulara gerekli iyileşmenin sağlanması yönünde gayret gösterilecektir.

Diğer taraftan; Kırsal kalkınma planına esas teşkil edecek olan, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi Belgesi, 25.1.2006 tarih ve 2006/1 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile kabul edilmiştir.

Ayrıca; Türkiye 2005 Yılı İlerleme Raporunda Tarım ve Kırsal Kalkınma başlığı altında yer alan konulara ilişkin Bakanlığımızca yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmektedir.

-Tarım ve Köyişleri Bakanlığının idari kapasitesinin güçlendirilerek yeniden yapılandırılması çalışmaları son aşamaya gelmiş olup, bununla ilgili Kanun Taslağı çok yakın bir zamanda Meclis gündemine getirilecektir. Söz konusu Taslakta Bakanlığımız bünyesinde Su Ürünleri Genel Müdürlüğü kurulması öngörülmektedir.

-Tarım Kanunu TBMM Gündeminde bulunmaktadır.
-Bakanlığımızca hazırlanan Tohumculuk Kanun Taslağı Meclis gündeminde bulunmaktadır.
-Bakanlığımız tarafından 2006-2010 yılları arasında uygulanması planlanan ve AB Ortak Tarım Politikası'nda yapılan reformlar ile DTÖ kurallarındaki gelişmeler göz önünde bulundurularak, " Tarım Stratejisi" belgesi hazırlamıştır. Tarım Stratejisi 2006-2010 Belgesi, 30 Kasım 2004 tarih ve 2004/92 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile kabul edilmiştir. Böylece orta vadeli bir temel tarım politikası belirlenmiştir.
-Mevzuat ve yapısal uyum çalışmaları Türkiye–AB Mali İşbirliği kapsamında yürütülen projelerle desteklenmektedir. Bu çerçevede, 7 değişik konuda toplam 65 milyon Euro tutarındaki proje çalışmaları devam etmektedir.
-Bakanlığımızca 16 ilde pilot olarak başlatılan ve bu yıl 81 ilimizde de uygulamaya konulacak olan "Köy Bazlı Katılımcı Yatırım Projesi çerçevesinde, kırsal alanda yapılacak yatırımlara yeni destekler verilecektir. Bu amaçla 2006 yılında 16 pilot il için 30 milyon YTL, diğer illerimiz için 250 milyon YTL olmak üzere toplam 280 milyon YTL kaynak ayrılmıştır.

3 Ekim 2005 tarihinde başlayan AB müzakere sürecinde en önemli müzakere konusu olan Tarım sektöründe gerekli uyumun sağlanması için Bakanlığımızca yoğun çalışmalar sürdürülmektedir. Bu çalışmalarımız her yıl düzenli olarak ülkemiz için AB Komisyonunca yayınlanan İlerleme Raporları dikkate alınarak yürütülmektedir.